

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)

เทศบาลตำบลน้ำอ้อย

ตำบลน้ำอ้อย อำเภอกระนวน

จังหวัดขอนแก่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลน้ำซม ตำบลน้ำซม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

ปี 2567 วันสำรวจ 1-15 มีนาคม 2567

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงามมีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้ในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 8 สาขา/ด้าน ดังนี้

สาขาที่ 1 ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม ,การปศุสัตว์ ,การประมง ,การป่าไม้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน ,เกษตรทฤษฎีใหม่ ,โคกหนองนา เป็นต้น

สาขาที่ 2 ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่ายโดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน ,งานแกะหนังตะลุง,งานทอผ้าด้วยมือ ,งานเย็บปักถักร้อย ,การทำหัวโขน เป็นต้น

สาขาที่ 3 ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป โต๊ะ เติ่ง ตู้ การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

สาขาที่ 4 ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการรักษาดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย(การนวดแผนไทย ,การนวดประคบสมุนไพร) ,การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค ,การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอตำแย เป็นต้น

สาขาที่ 5 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล และยั่งยืน เช่น การบวชป่า , การสืบชะตาแม่น้ำ , การทำแนวปะการังเทียม , การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

สาขาที่ 6 ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม , ประติมากรรม , นาฏศิลป์ , ดนตรี , ทัศนศิลป์ , คีตศิลป์ , การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว , ลำตัด , ลิเก , หมอรำ , โนรา เป็นต้น

สาขาที่ 7 ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ , ภาษาถิ่น , หนังสือ , ตำรา ,ตำรับอาหาร , งานประพันธ์ /บทประพันธ์ ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง , เรื่องสั้น นวนิยาย , นิทาน ,บทเพลงต่างๆ เป็นต้น

สาขาที่ 8 ด้านอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา , ประเพณี , พิธีกรรม , อาหารไทย , อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ภูมิสังคม หมายถึง สภาพทางกายภาพ ลักษณะของพื้นที่ วิถีชีวิต ค่านิยม ความหลากหลายของวัฒนธรรมประเพณี ที่อยู่โดยรอบท้องถิ่นที่อาศัยอยู่นั้นๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละแห่งตามภูมิประเทศ โดยการพัฒนาเรื่องใดในท้องถิ่นนั้นๆ จำต้องคำนึงถึงเรื่องภูมิสังคมอยู่เสมอ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลน้ำขุ่น ตำบลน้ำขุ่น อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

1.ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการการกสิกรรม ,การปศุสัตว์ ,การประมง ,การป่าไม้, การเกษตรแบบผสมผสาน ,เกษตรทฤษฎีใหม่ ,โคกหนองนา เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	โคกหนองนา	นายสนอง ไชยตอกเกี้ย	152 หมู่ 2 บ้านตอกเกี้ย	093-4264868
2	เกษตรผสมผสาน ผักแปลงใหญ่	นางวันฉวี ภูงามเงิน	51 หมู่ 4 บ้านกุดจาน	088-6763053

2.ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่ายโดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน ,งานแกะหนังตะลุง,งานทอผ้าด้วยมือ ,งานเย็บปักถักร้อย ,การทำหัวโขน เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	ผลิตภัณฑ์จากหญ้าคา (ทำไฟหุงข้าว)	นางวัน กาสนิท	86 หมู่ 1 บ้านน้ำอ้อม	

3.ด้านสุขภาพแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการรักษาดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย(การนวดแผนไทย ,การนวดประคบสมุนไพร) ,การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค ,การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอดำแย เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	นวดแผนไทย	นางทองใบ แสงดารา	167 หมู่4 บ้านกุดจาน	064-5426638

4.ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม , ประติมากรรม,นาฏศิลป์ ,ดนตรี ,ทัศนศิลป์ ,คีตศิลป์,การละเล่นพื้นบ้านและนันทนาการ เช่น ขั้บร้องเสภา, ลำตัด, ลิเก หมอลำ , โนรา เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	หมอลำ,โฆษกแหล่่วยพร	นายละมัย อันทะสี	67 หมู่ 4 บ้านกุดจาน	099-1767532
2	นาฏศิลป์	น.ส.สิรินทร์ ศรีสุพัฒน์	146 หมู่ 1 บ้านน้ำอ้อม	
3	หมอลำ	นายไพโรศรี ศรีสุพัฒน์	58 หมู่ 3บ้านเวียงอินทร์	

5. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ ภาษาถิ่น ,หนังสือ ,ตำรา,ตำหรับอาหาร,งานประพันธ์ทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง ,เรื่องสั้น ,นวนิยาย ,นิทาน ,บทเพลง เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	ผญา	นางใบ คำแพงหิน	38 หมู่ 3 บ้านเวียงอินทร์	

6. ด้านศาสนา เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา ,เกี่ยวกับความเชื่อ เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	หมอสวดร หมอทำขวัญ	นายพรชัย เหล่าลาภะ	45 หมู่ 4 บ้านกุดจาน	

7. ด้านอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อเกี่ยวกับ ,ศาสนา ,ประเพณี ,พิธีกรรม เป็นต้น

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	เย็บขันหมากเบ็ง	นางลำเพียร วันเอ็ด	5 หมู่1 บ้านน้ำอ้อม	

8. ด้านอุตสาหกรรม

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
-	-	-	-	

9. ด้านจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	ภูมิปัญญา	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
-	-	-	-	

กองการศึกษา เทศบาลตำบลน้ำอ้อม ผู้จัดทำ